

Извршена је анализа рукописа превода уџбеника *Природа и друштво 4*, Уџбеник за четврти разред основне школе, на русинском језику и писму, аутора Зорана Б. Гаврића и Данијеле Т. Павловић, издавача „Klett“ d. o. o., Београд.

Констатује се да је горе наведени уџбеник *Природа и друштво 4*, Уџбеник за четврти разред основне школе превод уџбеника истих аутора, издатог на српском језику и ћириличком писму, издавача „Klett“, Београд, којег је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, Београд одобрило за издавање и употребу Решењем број: 650-02-00253/2020-07.

Уџбеник је садржински подељен на два дела.

Први део садржи поглавља: *Природне и друштвене одлике Србије, Човек- природно и друштвено биће*. Дати су пилози, као и упутство за коришћење уџбеника.

Други део садржи поглавља: *Прошлост Србије, Материјали*. Дати су пилози, као и упутство за коришћење уџбеника.

Уз уџбеник је дато и друго наставно средство: Тематски атлас уз уџбеник природе и друштва за четврти разред основне школе који садржи области: *Моја домовина- Република Србија, Прошлост Србије*.

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке:

Први део уџбеника:

- На 2.стр. на унутрашњој страни корица – нема превода упутства за активацију е-издања на русинском језику; нема упутства за покретање QR кодова.
- На 2.стр. у русинском преводу недостају подаци о тиражу.
- На 3.стр. реч **Мили** треба изменити у **Дороги**.
- На 5.стр. у садржају реч **наліпки** треба изменити у **прилоги**.
- На 9.стр. 88 499 km² треба изменити у 88. 499 km²

- На 11.стр. 1 600 000 треба изменити у 1.600.000
- На 11.стр. реч Ректората треба изменити у Ректорату.
- На 33.стр. на крају реченице: Велька Морава ше улїва до Сави - треба ставити тачку.
- На 35.стр. Чарна сосна треба болдовати, да буде **Чарна сосна**.
- На 35.стр. реч **голей** не треба болдовати, да буде: голей.
- На 41.стр. **потьочка велькопирка** не треба болдовати, да буде: потьочка велькопирка.
- На 44.стр. реч **браня** треба изменити у **обераня**.
- На 57.стр. на мапи су све ознаке на српском језику, треба их превести на русински језик.
- На 66.стр. на крају реченице: З нїм ушорени взаємни права и обовязки гражданох и држави Србиї - треба ставити тачку.
- На 75.стр. реч **ураниюму** треба изменити у **уранию**.
- На 76.стр. реч **нєстаню** треба изменити у **щезню**.
- На 77.стр. реч **нєставанє** треба изменити у **щезованє** (два пута се понавља).
- На крају, на спољашњој страни уцбеника недостају подаци (издавач, наслов, аутори).

Други део уцбеника:

- На 2.стр. на унутрашњој страни корица –нема упутства за покретање QR кодова.
- На 2.стр. у русинском преводу недостају подаци о тиражу.

- На 3.стр. реч **Мили** треба изменити у **Дороги**.
- На 15.стр. реч манастир треба болдовати, да буде **манастир**.
- На 20.стр. реч **пошеди** треба изменити у **мастки**.
- На 35.стр. **рубанс** треба изменити у **Рубанс**.
- На 75.стр. реч **сладолед** треба изменити у **сладољад** (два пута се понавља).
- На 82.стр. реч **їх** треба изменити у **их**.
- На 91.стр. реч **зогинањом** треба изменити у **зогинанњом**.
- На 101.стр. реч **запальовачи** треба изменити у **запальваче**.
- На 103.стр. реч **гартушенс** треба изменити у **фойтованс**.
- На крају, на спољашњој страни уџбеника недостају подаци (издавач, наслов, аутори).

Показатељ 2 - Дужина и конструкција реченице одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Стручно мишљење о квалитету рукописа превода другог наставног средства – Тематски атлас уз уџбеник природе и друштва за четврти разред основне школе

Тематски атлас уз уџбеник природе и друштва за четврти разред основне школе садржи области: *Моја домовина- Република Србија, Прошлост Србије.*

Анализиран је Стандард 4 – Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.

Показатељ 1 - Уџбеник поштује језичку и правописну норму језика на којем је написан – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири).

Издавачу се скреће пажња на следеће уочене грешке:

- На 18.стр. реч **Дюрдово** треба изменити у **Дюрђово**.
- На 23.стр. реч **нешкайшей** треба изменити у **нџшкайшей**.

Показатељ 2 - Дужина и конструкција реченице одговарају узрасту ученика – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Реченична конструкција је правилна и јасна, усаглашена са узрастом ученика, што доприноси да градиво буде разумљиво.

Показатељ 3 – Текст је језички и стилски уједначен – задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Употребљен је научни стил, а у складу са градивом и стручна терминологија. Стил је прецизан, без фигуративности или неразумљивих елемената.

Показатељ 4 - Страни изрази се користе само када је то неопходно - задовољен је у потпуности и оцењен оценом 4 (четири). Страни изрази су употребљени искључиво због специфичности градива. За њих су дата одговарајућа објашњења, формулисана једноставним речником.

Показатељ 5 – Језик којим је уџбеник написан доприноси лакшем разумевању градива – задовољен је у потпуности и оцењен је оценом 4 (четири). Кохерентност језика је на одговарајућем нивоу. Идеје су правилно повезане, што доприноси лакшем разумевању градива. Језик уџбеника је јасан, прецизан и доприноси олакшавању процеса учења.

На основу претходно изложеног, закључује се да је испуњен Стандард 4 - Језик уџбеника је одговарајући и функционалан.